

**Ш ЧАКЫРЫЛЫШ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БӨГЕЛМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«ПОДГОРНЫЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

ХХХХVІ СЕССИЯ

КАРАР № 1

Подгорный бистәсе

20 май 2019 ел

**«Татарстан Республикасы
Бөгелмә муниципаль районының
«Подгорный авыл жирлеге»
муниципаль берәмлегендә
ачык тыңлаулар оештыру һәм үткәрү
тәртибе турында» Нигезләмә хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге №131-ФЗ Федераль законның 28 маддәсе, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Подгорный авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 22 маддәсе нигезендә һәм «Подгорный авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә яшәүчеләрнең муниципаль хокукый актлар проектлары турында фикер алышуда катнашу хокукларын тәмин итү максатларында

**Подгорный авыл жирлеге Советы
КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:**

1. «Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Подгорный авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә ачык тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртибе турында» Нигезләмәсен расларга (Кушымта 1).
2. «Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Подгорный авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә ачык тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртибе турында» Подгорный авыл жирлеге Советының XIV сессиясенен №7 карары үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карарны жирлек территориясендәге мәгълүмат стендларында халыкка игълан итәргә һәм «Интернет» челтәрендә – Бөгелмә муниципаль районының рәсми порталында урнаштырырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

**«Подгорный авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге башлыгы**

М.Ф. Мөбәрәкшин

Кушымта 1

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы Подгорный авыл жирлеге Советының XXХХVІ сессиясенә №1 карарына «20» май 2019 ел

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БӨГЕЛМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ «ПОДГОРНЫЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНДӘ АЧЫК ТЫҢЛАУЛАР ОЕШТЫРУ ҺӘМ ҮТКӘРҮ ТӘРТИБЕ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ Федераль закон, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Подгорный авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Подгорный авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә ачык тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртибен билгели (алга таба - ачык тыңлаулар).

1.2. Халык алдында тыңлаулар Подгорный авыл жирлеге Советы, Подгорный авыл жирлеге Башлыгы тарафыннан муниципаль берәмлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәләше турындагы хисап проекты, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеше стратегиясе проекты, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләләр бусенча фикер алышу өчен үткәрелә.

1.3. Гражданнар тыңлауларны үткәрү инициативасын инициатив төркем аша гамәлгә ашыра, ул жирле үзидарә органнарына сайлауларда актив сайлау хокукына ия «Подгорный авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге халкы арасыннан формалаша.

2. ХАЛЫК ТЫҢЛАУЛАРЫНЫҢ БИЛГЕЛӘНЭШЕ

2.1. Халык алдында тыңлаулар халык, Подгорный авыл жирлеге Советы, Подгорный бистәсе Башлыгы инициативасы белән үткәрелә.

Подгорный авыл жирлеге Советы яки халык инициативасы бусенча үткәрелә торган халык алдында тыңлаулар Подгорный авыл жирлеге Советы тарафыннан, ә Подгорный авыл жирлеге Башлыгы инициативасы белән үткәрелүчесе - Подгорный жирлеге Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

2.2. Халык тыңлауларына чыгарга тиеш:

1) «Подгорный авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү муниципаль хокукый акты проекты, Уставка үзгәрешләр бары тик Уставта беркетелгән

✓

жирле эһамияттәге мәсьәләләрне һәм аларны хәл итү вәкаләтләрен Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға туры китерү максатларында гына кертелә торган очрақлардан тыш;

2) «Подгорный авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге бюджеты проекты һәм аның үтәләше турында хисап;

3) «Подгорный авыл жирлегә» муниципаль берәмлеген үзгәртеп кору турында мәсьәләләр;

4) муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проекты.

2.3. Ачык тыңлаулар үткәрү турындагы карар, законнарда һәм әлеге Нигезләмәдә каралган очрақлардан тыш, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәләше турында хисап проекты, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проекты, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәлә, тиешле орган яисә муниципаль берәмлекнең вазыйфай заты тарафыннан муниципаль берәмлек Уставы проекты каралганчыга кадәр, 7 көннән дә соңга калмыйча, кабул ителергә тиеш.

2.4. Гавами тыңлаулар үткәрү турындагы карар, гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләрне күрсәтеп, муниципаль берәмлек Уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәләше турында хисап, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проекты, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турында мәсьәләләр буенча гавами тыңлаулар уздыру урынын һәм вакытын күрсәтеп, законнарда һәм әлеге Нигезләмәдә каралган очрақлардан тыш, 5 көннән дә соңга калмыйча бастырылып чыгарылырга тиеш.

2.5. Устав проекты, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты, аларны карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, Подгорный авыл жирлегә Советы тарафыннан билгеләнгән әлеге Устав проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, күрсәтелгән муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук аның фикер алышуында гражданның катнашу тәртибен рәсми игълан итәргә тиеш (2 Кушымта).

2.6 Подгорный авыл жирлегә Советының халык алдында тыңлаулар билгеләү турындагы карарында күрсәтелә:

1) ачык тыңлаулар темасы;

2) халык тыңлаулары үткәрү датасы, вакыты, урыны;

3) халык тыңлаулары үткәрү буенча махсус төзелгән комиссия яки эш төркеме составы.

3. АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫ ОЕШТЫРУ ТӘРТИБЕ

3.1. Халык тыңлауларын әзерләү һәм үткәрү « Подгорный авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан (алга таба - халык тыңлауларын оештыручы) гамәлгә ашырыла.

3.2. Халык тыңлауларын эзерләү һәм үткөрү процессында халык тыңлауларын оештыручы тәэмин итә:

- халык тыңлауларында катнашучыларның башлангыч составын билгели;
- чыгышлар эзерләргә кирәк булган мәсьәлэләр исемлеген билгели;
- ачык тыңлауларга чыгарылган мәсьәлэләр буенча докладчыларның башлангыч составын билгели;
- ачык тыңлаулар үткөрү регламентын билгели;
- халык алдында тыңлаулар өчен чыгарылган муниципаль хокукый акт проекты буенча искәرمәләр һәм тәкъдимнәр жыңоны гамәлгә ашыра;
- халык тыңлаулары нәтижәләре буенча кирәкле белешмә материаллар, йомгаклау документлары просктларын эзерли;
- ачык тыңлаулар беркетмәсен алып баруны тәэмин итә;
- халык тыңлаулары нәтижәләре буенча тәкъдимнәр эзерләүне оештыра;
- халык тыңлаулары нәтижәләре буенча бәяләмәне халыкка житкерүне тәэмин итә.

3.3. «Подгорный авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге халкы халык алдында тыңлаулар үткөрү турындагы карар игълан ителгән көннән алып, аларны үткөрү көненә кадәр, Подгорный авыл жирлеге башлыгына халык тыңлауларына чыгарыла торган мәсьәлә буенча язма тәкъдимнәр һәм искәرمәләр, шул исәптән муниципаль хокукый актның ачык тыңлауларына чыгарыла торган төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр жибәрергә хокуклы. Подгорный авыл жирлеге Башлыгы килгән тәкъдимнәрне һәм искәرمәләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәرمәләр халык тыңлауларында катнашучыларның мәгълүматларына житкерелә.

4. ХАЛЫК ТЫҢЛАУЛАРЫНДА КАТНАШУЧЫЛАР

- 4.1. Жәмәгать тыңлауларында катнашырга чакырыла ала:
- депутатлар;
  - дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкилләре;
  - эшчәнлекләре фикер алышына торган тема белән бәйле булган оешма, предприятие, учреждение житәкчеләре яки вәкилләре;
  - экспертлар;
  - сәяси партияләреннән төбәк һәм жирле бүлекләре, ижтимагый берләшмәләр вәкилләре;
  - массакүләм мәгълүмат чаралары;
  - «Подгорный авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче гражданныр.

4.2. Халык тыңлауларында үз тәкъдимнәрен дәлилләү өчен чыгыш ясау хокукы белән, халык тыңлауларын оештыручыга, ачык тыңлаулар үткөрү көненә кадәр 3 көннән дә соңга калмыйча, язма гаризалар биргән гражданныр катнаша.

5. АЧЫК ТЫҢЛАУЛАР ҮТКӨРҮ ТӘРТИБЕ

5.1. Ачык тыңлаулар утырышлар формасында үткәрелә.

5.2. Гавами тыңлауларда рәислек итүче жирлек Башлыгы булырга мөмкин.

5.3. Ачык тыңлаулар рәислек итүченен кереш сүзе белән ачыла, ул катнашучыларга ачык тыңлаулар темасы, ачык тыңлаулар үткәрү тәртибе турында хәбәр итә.

5.4. Рәислек итүче ачык тыңлаулар алып бара һәм көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышу тәртибен күзәтә.

5.5. Рәислек итүче чират тәртибендә төп докладчыга (өстәмә докладчыга), шулай ук чыгыш ясарга теләк белдергән башка ачык тыңлауларда катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә.

5.6. Чыгышның вакыты, чыгыш ясаучылар саныннан һәм халык тыңлаулары үткәрү өчен билгеләнгән вакытлардан чыгып, рәислек итүче тарафыннан билгеләнә.

Рәислек итүче чыгыш ясаучылар санына карап, халык тыңлауларында катнашучыларның чыгыш вакытын чикләргә хокуклы.

5.7. Рәислек итүче ачык тыңлауларда тәнәфес игълан итәргә хокуклы.

5.8. Ачык тыңлауларда катнашучының чыгышы тәмамлангандан соң яки чыгыш ясау өчен бирелгән вакыт узгач, рәислек итүче ачык тыңлауларның башка катнашучыларына чыгыш ясаучының позициясе һәм (яки) аргументлары буенча төгәлләштерүче сораулар бирү һәм сорауларга җаваплар өчен өстәмә вакыт бирү мөмкинлеге бирә.

5.9. Сораулар язмача да, телдән дә бирелергә мөмкин.

5.10. Ачык тыңлауларда катнашучыларның чыгышлары тәмамлангач, рәислек итүче, кирәк булганда, халык тыңлаулары барышында әйтелгән тәкъдимнәренә ачыклау өчен комиссия яки эшче төркем әгъзаларына сүз бирергә мөмкин.

5.11. Ачык тыңлаулар үткәргәндә тәртип саклау ачык тыңлауларда катнашу өчен мәҗбүри шарт булып тора.

5.12. Халык тыңлауларында катнашучылар халык тыңлауларының барышына тыкшынырга, аларны өзәргә һәм аларны үткәргә комачауларга хокуклы түгел. Халык тыңлауларында катнашучылар тарафыннан үткәрү тәртибен бозу очрагында, эшче төркем рәисе ачык тыңлаулар үткәрү урыныннан китүне таләп итәргә хокуклы.

6. ХАЛЫК ТЫҢЛАУЛАРЫ НӘТИҖӘЛӘРЕН РӘСМИЛӘШТЕРҮ

6.1. Ачык тыңлаулар вакытында беркетмә алып барыла. Ачык тыңлаулар беркетмәсендә ачык тыңлаулар үткәрүнен датасы һәм урыны, ачык тыңлауларда катнашучылар саны, Рәиснең, Секретаренен һәм комиссиянен башка әгъзаларының фамилияләре, докладчының (өстәмә докладчы) һәм башка ачык тыңлауларда катнашучыларның исемнәре, докладчының кыскача эчтәлегенә яки чыгышының кыскача эчтәлегенә, башка шартлары чагылдырыла. Ачык тыңлауларда катнашучыларның барлык кисәтүләре һәм тәкъдимнәре

секретариатка язма формада бирелә һәм ачык тыңлаулар беркетмәсенә теркәлә.

Йомгаклау протоколында түбәндәге нигезләмәләр булырга тиеш:

1) кәргән тәкъдимнәрнең гомуми саны;

3) ачык тыңлауларга чыгарылган, әмма аларга кабул ителмәгән мәсьәләләр;

4) халык тыңлауларында кабул ителгән мәсьәләләр.

6.2. Ачык тыңлаулар беркетмәсе рәислек итүче тарафыннан имзалана һәм аның вәкаләтләре барлык вакыт дәвамында жирлек Советы материалларында саклана, ә бу вакыт узгач муниципаль архивка саклауга тапшырыла. Муниципаль архивта ачык тыңлаулар материалларын саклау вакыты Подгорный авыл жирлегә Советы тарафыннан билгеләнә һәм ул дүрт елдан да ким була алмый.

6.3. Халык тыңлауларының нәтижеләре ачык тыңлаулар үткәргәннән соң, 5 көннән дә соңга калмыйча, игълан ителергә тиеш.

6.4. Муниципаль берәмлек Уставы проекты, әлегә Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукий акт проекты, авыл жирлегә бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап проекты, муниципаль берәмлекнең социаль-иқтисадый үсеше стратегиясе проекты, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләләрне караучы Подгорный авыл жирлегә Советы сессиясендә комиссия яки эшче төркем рәисе депутатларга комиссия эше турында, үткәреп гәвәми тыңлаулар нәтижеләре турында доклад бирә һәм йомгаклау беркетмәсен тәкъдим итә.

Кушымта 3
Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы Подгорный авыл жирлеге Советының XXXXVI сессиясенң №2 карарына
«20» май 2019 ел

**ХАЛЫК АЛДЫНДА ТЫҢЛАУЛАР ВАКЫТЫНДА
МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАР ПРОЕКТЛАРЫНА
ГРАЖДАННАРНЫҢ ТӘКЪДИМНӘРЕН ИСӘПКӘ АЛУ ТӘРТИБЕ
ҖӘМ «ПОДГОРНЫЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕГЕ ГРАЖДАННАРЫНЫҢ ФИКЕР АЛЫШУДА
КАТНАШУЫ**

1. «Подгорный авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге гражданның муниципаль хокукий актлар проектлары буенча тәкъдимнәре Подгорный авыл жирлеге Советына түбәндәге адрес буенча кертелә: 423227, Татарстан Республикасы, Бөгелмә районы, Подгорный бистәсе, Совет урамы, 1-2 йорт, язма рәвештә кушымта итеп бирелә торган үрнәктәге төзәтмәләр таблицасы формасында:

<i>№ п/п</i>	<i>Пункт, подпункт</i>	<i>Карар проекты тесты</i>	<i>Төзәт- мәләр тексты</i>	<i>Төзәтмәләргә исәпкә алып, проект тексты</i>	<i>Төзәтмә авторы (Ф.И.О., адрес, эш, уку урыны)</i>

Тәкъдимнәр муниципаль хокукий актлар проектларын халыкка игълан иткәннән соң (бастырып чыгару) яки «Интернет» челтәрендә – «Бөгелмә муниципаль районы» муниципаль берәмлегенң рәсми порталында bugulma.tatar.ru һәм «Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталы» интернет-ресурсында урнаштырганнан соң, бер ай дәвамында эш көннәрендә 8.00–17.00 сәгатьләрдә кабул ителә.

2. Чыгыш ясау хокукы белән ачык тыңлауларда катнашу өчен гаризалар чыгыш ясаучыларга шәхсән түбәндәге адрес буенча бирелә: 423227, Татарстан Республикасы, Бөгелмә районы, Подгорный бистәсе, Совет урамы, 1-2 йорт.

Гаризалар ачык тыңлаулар үткәругә кадәр 5 көннән дә сонга калмыйча, эш көннәрендә 8.00–17.00 сәгатьләрдә кабул ителә.

3. Гражданнарның тәкъдимнәре карау өчен махсус төзелгән комиссиягә яисә муниципаль хокукий актлар проектларына кәргән тәкъдимнәренә исәпкә алу, гомумиләштерү һәм карау буенча эшче төркемгә тапшырыла.